

نوجوانان و تئاتر جدید

راهنمای عملی
برای فرآیندی بینافرهنگی

نوشته‌ی نوئل گریگ
برگردان فارسی حسین فدایی حسین
ویرایش رضا کوچک‌زاده

انتشارات نمایش

به انگیزه‌ی هجدهمین جشنواره‌ی جهانی تئاتر کودک و نوجوان
همدان - آبان‌ماه ۱۳۹۰

گر.یگ، نوئل	مترجم
Greig, Noel	عنوان و نام پدیدآور
نوجوانان و تئاتر جدید : راهنمای عملی برای یک فرآیند بینفرهنگی / نویسنده نوئل گر.یگ؛ برگردان حسین فدایی حسین .	مشخصات نشر
تهران: نمایش، ۱۳۹۰.	مشخصات ظاهری
۳۰۴ ص.	شماره
978-600-5765-45-8	وضعیت فهرست نویسی
فیفا	یادداشت
Young people, new theatre : a practical guide to an intercultural process	عنوان دیگر
راهنمای عملی برای یک فرآیند بینفرهنگی.	موضوع
نمایش کودکان و نوجوانان	موضوع
نمایش و جوانان	موضوع
فدایی حسین، حسین . ۱۳۴۵ .. مترجم	موضوع
۹۱۳۹۰ گ/۳۱۵۷/ PN	شماره افزوده
۷۹۲/۰۲۲۹	رده بندی کنگره
۲۵۰۸۲۸۹	رده بندی دیویی
	نمونه کتابخانه ملی

نمایش

انتشارات نمایش

دفتر تئاتر کودک و نوجوان اداره کل هنرهای نمایشی

نوجوانان و تئاتر جدید (۱۳۹۳)

راهنمای عملی برای یک فرآیند بینفرهنگی

نوشته نوئل گر.یگ

برگردان فارسی حسین فدایی حسین

ویرایش رضا کوچک زاده

صفحه آرای مهاجر

طراح جلد محمد جواد سیدابراهیمی

لبنوگرافی نوید

چاپ و صحافی سپیدار

شمارگان ۲۰۰۰ جلد

نوبت چاپ - نخست - ۱۳۹۰

قیمت ۷۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۶۵-۴۵۸

تئاتر کودک و نوجوان از چند سو مهم است؛ یکی از مهم‌ترین جنبه‌های تئاتر کودک و نوجوان، نقش جدی‌اش در آموزش و تربیت مخاطب است. منظور از تربیت در حوزه‌ی تئاتر کودک و نوجوان، ایجاد شناخت و آگاهی در مخاطب است. درک اندیشه و مفهوم از راه هنر تئاتر متناسب با توان ادراک و فهم بچه‌ها به شناخت و تجربه نیاز دارد. برای تئاتر بچه‌ها، باید این هنر و ظرایف و شیوه‌های آن را به خوبی شناخت. تئاتر بچه‌ها با ظاهری ساده، هنری حساس و شوار است.

در دهه‌های نزدیک به سبب اهمیت تئاتر کودک و نوجوان- پژوهش‌های علمی و تجربی بسیاری در کشورهای گوناگون انجام یافته و کتاب‌های گوناگونی نوشته شده که انتشار این منابع به منظور شناخت و آگاهی از این هنر، یک ضرورت است. در حوزه‌ی تئاتر بچه‌ها شناخت و دانش، بیش از هر چیزی مهم است. با توجه به نیاز تئاتر ما در چند دوره‌ی گذشته‌ی جشن‌واره‌ی کودک و نوجوان، آثار ارزنده و مهمی منتشر شده که به عنوان مهم‌ترین فعالیت این حوزه باقی خواهند ماند. چاپ این آثار در رشد تئاتر و شناخت بیش‌تر هنرمندان، بسیار مؤثر بوده است.

در آستانه‌ی برگزاری هیجدهمین جشن‌واره‌ی جهانی تئاتر کودک و نوجوان، مجموعه‌ی جدیدی از آثار منتشر خواهد شد تا هنرمندان این رشته بتوانند از آن‌ها بهره گیرند. ضمن تقدیر و سپاس از همه‌ی نویسندگان و کسانی که در گردآوری، برگردان فارسی، نگارش و آماده‌سازی این آثار ما را یاری داده‌اند، امیدوارم تلاش هنرمندان این رشته در برگزاری جشن‌واره‌ی هیجدهم رضایت خانواده‌ی تئاتر و بچه‌های شایسته‌ی ایران را به دست آورد.

شهرام کرمی

دبیر هیجدهمین جشن‌واره‌ی جهانی تئاتر کودک و نوجوان
مدیر کانون تئاتر کودک و نوجوان

فهرست

پیش گفتار / ۱۱

مقدمه / ۱۵

پاس داشت / ۲۱

فصل ۱ / فرآیند هم‌پیوندی / ۲۳

هم‌پیوندی در فضای جهانی / ۲۶

کاربردهای آشنای هم‌پیوندی / ۴۵

ابعاد عملی پروژه‌ی هم‌پیوندی / ۴۷

چالش‌های کلیدی / ۵۶

هدف‌ها و مقصدها / ۶۰

تفسیرها / ۶۲

فصل ۲ / گفت‌وگوی خلاقانه / ۶۳

کارت‌پستال‌ها / ۶۵

جعبه را پر کنید / ۶۸

در یک روز / ۷۱

اندیشه‌هایی درباره‌ی غذا / ۷۴

تکمیل جمله‌ها / ۷۶

پرسش‌ها / ۷۹

فعالیت‌های جسمی / ۸۳

هم‌کاری جمعی غیرتئاتری / ۸۳

مشارکت در یک فعالیت تئاتری / ۸۶

- روز هم‌کاری / ۸۷
 دیدن برای الهام گرفتن / ۹۰
 تصویرها در چشم‌انداز / ۹۱
 تصاویر در مکانی بسته (داخلی) / ۹۳
 طناب را با هم بکشید / ۹۴
 نمایش کوتاه / ۹۴
 تفسیر؛ تشریح ابعاد کار در این فصل / ۹۶

فصل ۳/ تبادل جمعی / ۱۰۳

- کارت‌پستال‌های دراماتیک / ۱۰۴
 جعبه‌های دراماتیک / ۱۰۹
 شیء دراماتیک / ۱۱۳
 داستان‌های روز / ۱۱۵
 داستان‌هایی از غذا و خوراکی / ۱۱۷
 صحنه‌هایی با بهره‌گیری از جمله‌ها / ۱۲۵
 پرسش‌های دراماتیک / ۱۳۰
 داستان‌های تصویری / ۱۳۵
 خاطره‌های پویا / ۱۳۷
 آیین‌های مذهبی / ۱۴۱
 روی‌دادهای پنهانی / ۱۴۵
 موضوع‌های الهام‌بخش / ۱۵۴
 اتاق گفت‌وگوی خلاق و عادت‌های دموکراتیک / ۱۵۷
 گفت‌وگو درباره‌ی جهان کنونی ما / ۱۶۰
 گفت‌وگو درباره‌ی جهان پهناورترمان / ۱۶۴
 گفت‌وگو درباره‌ی جهان مشترک‌مان / ۱۶۴

فصل ۴/ ساخت داستان / ۱۶۷

- بذر داستان / ۱۷۱
 شخصیت مشترک / ۱۷۱
 سخن شخصیت / ۱۸۰
 شخصیتی با صداهاى مختلف / ۱۸۱

مرور فعالیت‌ها / ۱۸۴

چارچوب را محدود کنید / ۱۸۵

داستان کامل / ۱۹۳

اشتراک در مکان / ۱۹۷

یافتن تم / ۲۰۰

پرسش‌های بزرگ در داستان‌هایی که می‌دانیم / ۲۰۳

پرسش بزرگ در داستانی که ساخته‌ایم / ۲۰۴

فسیر نمایش / ۲۰۵

ارتباط‌های کلیدی / ۲۰۸

خلاصه کردن داستان / ۲۰۹

فصل ۵ / روش‌های کاری / ۲۱۳

چرا و چه گونه / ۲۱۴

هر کسی می‌تواند رهبر باشد / ۲۱۸

تعاون چیست؟ / ۲۲۰

راه‌های گوناگون کاری / ۲۲۳

فصل ۶ / مشارکت کامل / ۲۲۷

مهارت‌های همراه / ۲۲۹

مهارت‌های بیش‌تر / ۲۳۳

فصل ۷ / فرم و سبک / ۲۳۷

استقبال کامل از فرهنگ دیگران / ۲۳۸

زبان (یا نه) / ۲۴۴

فصل ۸ / ساختار / ۲۴۷

ساختار چیست؟ / ۲۴۸

ساختارهای داستانی / ۲۴۸

ساختارهای داستانی نوین / ۲۵۱

فصل ۹ / انطباق و فرصت‌های آن / ۲۵۵

انطباق با گروه سنی خاص / ۲۶۰

انطباق با زمینه‌های توانایی ویژه / ۲۶۳

انطباق با چارچوب‌های ویژه‌ی تم/ ۲۶۶
هم‌آهنگی یا بیش از یک گروه هم‌زاد/ ۲۶۸
انطباق‌های اصلی در کار شما/ ۲۷۰
انطباق با تدارکات فرهنگی گذشته/ ۲۷۲
انطباق کار در راستای روی داده‌های تازه/ ۲۷۶
از کجا آمده است؟/ ۲۸۰

فصل ۱۰/ گسترش افق‌ها/ ۲۸۳

دیدارکنندگان و میزبانان/ ۲۸۴
نمایش‌های آغازین (ورودی و استقبال)/ ۲۹۰
باید بهترین باشد/ ۲۹۱
ارزیابی خلاق (۱)/ ۲۹۶
ارزیابی خلاق (۲)/ ۲۹۶
ارزیابی خلاق (۳)/ ۲۹۷
ارزیابی پس از پروژه/ ۲۹۷
واژه‌های حکیمانه/ ۲۹۹
افق‌های آینده/ ۳۰۰
کار آینده چیست؟/ ۳۰۰

پیش‌گفتار

نوجوانان و تئاتر جدید کتابی‌ست درباره‌ی شیوه‌ی بررسی و شرح فرآیند هم‌کاری مبتکرانه با گروهی از نوجوانان در میان طبقه‌های گوناگون فرهنگی. در این کتاب علاوه بر تمرین‌ها، مطالعه‌های موردی و موضوع‌های ویژه‌ای که تنظیم شده، مسیری نشان داده می‌شود برای کسانی که می‌خواهند به این گونه تئاتر بپردازند. این شیوه پس از آن که از جشن‌واره‌ی ارتباط جهانی^۱ سربلند بیرون آمده نخستین کتاب راهنمای عملی در این زمینه شد.

موضوع‌هایی که در کتاب آمده، عنوان‌های زیر را در بر دارد:

- بحث و گفت‌وگو درباره‌ی دنیای مشترک
- مشارکت (هم‌کاری) چیست؟
- روش‌های گوناگون کار
- انتخاب گروه‌های سنی مختلف و توانایی‌های خاص
- ارزیابی‌های پس از پروژه

نوئل گریگ^۲ از سال ۱۹۶۷ آموزگار تئاتر بوده و به عنوان بازی‌گر، کارگردان و نمایش‌نامه‌نویس کار کرده است. بیش از ۵۰ نمایش او هم در انگلستان و بیرون از کشور تولید و اجرا شده است. او در زمینه‌های مختلف

1 . Contacting the World

2 . Noel Greig

تئاتر در مدارس، دانش‌کده‌ها و دانشگاه‌ها تدریس می‌کند و دوره‌هایی را درباره‌ی نمایش‌نامه‌نویسی، بازی‌گری و تئاتر، طی کرده است. هم‌اکنون نیز در تولید تئاتر «با» و «برای» نوجوانان مشغول است و با گروه‌های جوان سراسر جهان کار می‌کند و آن‌ها را به انتخاب روش‌های نوین تشویق می‌کند.^۱

وقتی در جشن‌واره‌ی ۲۰۰۶ ارتباط جهانی قدم می‌زدی، می‌فهمیدی حال‌وهوا هیچ‌انگیز بود. بیش از صدها جوان و نوجوان از گوشه و کنار دنیا پای‌کوبی می‌کردند، می‌رقصیدند و با هم آواز می‌خواندند؛ و این درست در نخستین لحظه‌های رویارویی با یک‌دیگر بود. فرآیند ارتباط چندگانه اجازه داده بود تا شرکت‌کنندگان به یک سفر دل‌انگیز بروند؛ دوستی با هم، برانگیخته شدن و درک غریبه‌ها و بدین ترتیب، یادگیری بیش‌تر درباره‌ی خودشان. این کتاب برای هر کسی که می‌خواهد با نوجوانان کار کند و هر کسی که در تئاتر کار می‌کند، لازم و ضروری است.^۲

[کیت ساه؛ کارگردان شرکت هنری ۲۰ داستان عالی، لیورپول]

این یک کتاب عملی، لازم و جالب است. نوئل گریک می‌داند، تئاتر فرآیندی است گروهی و دسته‌جمعی بر اساس تجربه‌های مختلف و گرایش‌های گوناگون افراد. طی سه دهه، او آثاری را با هم‌کاری دوستان خلاقش در زمینه‌هایی خاص پدید آورد و تئاتری تولید کرده که تجربه‌های آزاد، شاعرانه و ضروری را در اختیار تماشاگران مختلف قرار می‌دهد. یعنی آن‌چه او ساخته بود، فهمش از پروژه‌های جهانی به تمام معنا، به‌جا و مناسب و زیبا بود. این کتاب ما را به توانایی‌هایمان برای ایجاد روش‌های نوین فهم دنیايمان وصل می‌کند.

[پائول هریج،^۳ پروفیسور نمایش از دانشگاه لندن]

و عضو انجمن جهانی تئاتر یانگ ویک]

۱. گریک پس از سفر به ایران و به سال ۲۰۰۹ بر اثر بیماری سرطان درگذشت. [ویراستار]

2 . Keith Saha

3 . Paul Heritage

نوئل گریگ پدر فهم ارتباط جهانی، این خلاقیت جهانی خود را از راه بسیاری از مراحل رشد، تجربه و موفقیت رهبری کرده است. هیچ‌کس به‌تر از او نمی‌توانست عقاید و مفاهیم کلیدی پشت این پروژه را کشف کند؛ و پیشنهاد دهد دیگران چه‌گونه می‌توانند از فنون پیش‌رفته در جشن‌واره‌ی ارتباط جهانی برای آگاهی و اطلاع دادن و برانگیختن هم‌کاری دیگران در تئاتر جدیدشان بهره‌گیرند.

[جان مک‌گریت^۱ کارگردان هنری تئاتر ارتباط]

www.ketab.ir

مقدمه

چند سال پیش، همراه با هم‌کارم کولی تیارای^۱ به هند رفتیم تا تماسی با گروه‌های تئاتر دهلی داشته باشیم. یکی از این شرکت‌ها پاندیز^۲ بود که بخش سترگی از جیش تئاتری را در هند تشکیل می‌داد و مشغول ساخت اثری جدید بود که زندگی و مسایل مردمی را بازتاب می‌داد که معمولاً توسط دستگاه‌های سیاسی و اجتماعی، حقوقی برای شان قائل نمی‌شدند؛ به‌ویژه نوجوانان. در هنگام ارتباط و گفت‌وگو با پاندیز، با شرکتی در انگلستان هم -که هدف‌های همانندی داشت- ارتباط برقرار کردیم. عقیده‌ی دو شرکت، هم‌کاری با یک‌دیگر و مشارکت در تولید اثری تازه بود تا تجربه‌های نوجوانان در هند و انگلستان را کشف کند. در برگشت به خانه، کولی و من درباره‌ی این عقیده با جان مک‌گریت -کارگردان هنری تئاتر ارتباط در منچستر- صحبت کردیم. او بلافاصله گفت «بله آن را انجام دهید...» و سپس گفت «و یک قدم پیش‌تر بروید... چرا بیش از دو شرکت نباشند؟ مثلاً شش شرکت از انگلستان و شش شرکت از دیگر بخش‌های دنیا؟».

پس از آن، پرسش این بود که چه روش‌هایی را می‌توانیم به کار ببریم تا بازی‌گران جوان از فرهنگ‌های گونه‌گون را به یک مؤسسه‌ی مشارکتی بکشانیم؟ من از پروژه‌ای نام بردم که چندی پیش مشغول و درگیرش بودم:

-
- 1 . Kully Thiarai
 - 2 . Pandies

صدای جوان که پیوندی بود میان دو مدرسه در انگلستان. یکی از آن‌ها، مدرسه‌ای شهری بود در ناتینگهام با پذیرش نژادهای مختلف و دیگری، مدرسه‌ای روستایی با دانش‌آموزانی سفیدپوست در نورفولک. ایده‌ی من برای این دو مدرسه، هم‌کاری دانش‌آموزان با یک‌دیگر بود. هر یک از آنان، نخست در مدارس خویش با مجموعه‌ای از فعالیت‌های انگیزشی بر اساس موضوع مشخصی مربوط به کودکان، شخصیت‌ها و خط‌های کلی داستانی را برای یک نمایش ساختند. من هم درباره‌ی شکل و نتیجه‌ی پایانی داستان به آن‌ها کمک کردم. سپس هر کدام با کمک یک آهنگ‌ساز، آهنگی ساختند و در پایان پروژه، هر یک از آن‌ها نمایشی داشتند که با یک‌دیگر پدید آورده بودند؛ به بیانی دیگر، دو تولید گوناگون که باید به یک نمایش تبدیل می‌شد. سپس آن‌ها به مرکزی هنری در نیمه‌راه بین ناتینگهام و نورفولک رفتند؛ جایی که سرانجام با هم ملاقات داشتند. دو گروه بسیار متفاوت از بچه‌ها، اکنون درگیر زندگی یک‌دیگر شده بودند و از آمیختن نمایش‌هایشان با یک‌دیگر، اثری را با هم ساختند. یکی از معلمان می‌گفت «این فقط ساخت یک نمایش نبود؛ بل که ساخت زندگی نوجوانان بود».

جان، کولی و من تصمیم گرفتیم که از روش تئاتر صدای جوان برای پروژه‌ای که آغاز کرده بودیم پیوند تفاوت‌ها بهره بگیریم. نتیجه‌اش جشن‌واره‌ی ارتباط جهانی بود که شش گروه مشترک از بازیگران جوان را به هم پیوند داد و همگی را به فرآیندی در دوره‌ای نه‌ماهه مشغول کرد و به جشن‌واره‌ی تئاتر جدید در سراسر دنیا انجامید. هم‌اکنون چهار پروژه‌ی ارتباط جهانی وجود دارد و کار خلاق‌ی که از آن‌ها ساخته شده، توسط بسیاری از گروه‌ها و شرکت‌های دیگری به کار گرفته شده که می‌خواهند پروژه‌های خود را بسازند. این کتاب، نتیجه‌ی چنین فرآیندی‌ست و در آن، ویژگی‌ها، عقیده‌ها و فعالیت‌هایی عملی هست که می‌تواند کمک کند و گروه‌های جوان را به ساخت تئاتر جدید برانگیزد.

این کتاب برای چه کسانی ست؟

این کتاب برای همه‌ی گروه‌های جوان و بازی‌گران نوجوان از جمله هم‌کاران حرفه‌ای و باتجربه‌ی آن‌ها، معلمان، مدیران پروژه و کسانی مناسب است که می‌خواهند تاثیری جدید بسازند. به‌ویژه برای گروه‌هایی که می‌خواهند به فرآیند پیوند پردازند؛ یعنی هم‌کاری خلاقانه میان گروه‌های گوناگون بازی‌گران جوان با تاکید بر مشارکت بینا فرهنگی آن‌ها.

از مطالب عملی این کتاب می‌توان برای زمینه‌های مختلف و گسترده، پروژه‌های نمایشی دانش‌کده یا مدرسه، گروه‌های مستقل تئاتر جوان و تیم حرفه‌ای بازی‌گران جوان و نوجوان بهره برد.

چه‌طور می‌توان از این کتاب استفاده کرد؟

این کتاب در ده فصل تنظیم شده و هر فصل، عنوان و موضوع ویژه‌ای دارد؛

فصل ۱

بخش نخست این فصل، مقدمه‌ای برای نظریه‌ی پیوند است. در این بخش «مسایل گسترده‌ی فلسفی و تئوری برای این کار از جنبه‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم، نقش هنر و هنرپیشه، رشد خلاقیت کودک و نوجوان و...» بازتاب یافته است. در بخش پایانی این فصل، راهنمایی درباره‌ی مسایل زیر ارائه می‌شود؛

- جنبه‌های عملی پروژه‌ی پیوند؛

- اهداف اصلی این پروژه؛

- چالش‌های کلیدی چنین پروژه‌ای.

فصل ۲ تا ۱۰

این فصل‌ها از نهاد عملی برخوردارند و طیف کاملی از فعالیت‌های تولید تئاتر را ارائه می‌دهند که می‌تواند پروژه‌ی پیوند را به کنش وادارد. آن‌ها به شکل زیر مرتب شده‌اند:

- عنوان فصل: زمینه‌ی فعالیت خاصی که به فرآیند خلاقیت مربوط است.
- فعالیت‌ها: کارهای عملی گوناگون که به عنوان هر فصل مربوط است.
- نمونه‌ها: این کار از پروژه‌های پیوند بینافرهنگی پیشین، ریشه گرفته است. برخی نمونه‌ها همه‌جانبه‌اند و به شکل بررسی‌های موردی کوچک هستند. آن‌ها منبعی برای خواننده‌اند و به اندازه‌ی خود فعالیت‌ها مهم‌اند. آن‌ها صدای زندگی کردن را به کار عملی اضافه می‌کنند و تنوع نتایج به دست آمده از آن را شرح می‌دهند.
- نتیجه‌ها: چکیده‌ای است از فعالیت و یا هر فصلی که پروژه‌ای در آن هست.
- ارجاع: بین فعالیت‌ها، نمونه‌ها و فصل‌ها، سودمند و مناسب است.
- توضیح: توضیحی است درباره‌ی شرکت‌کنندگان در پروژه‌های پیشین بینافرهنگی پیوند. این بخش، عقاید شرکت‌ها، گروه‌ها و بازی‌گران نوجوان، پیشنهادها و لازم و نظرات انتقادی درباره‌ی این فرآیند را به عنوان منبع دیگری به خواننده ارائه می‌دهد.

چه گونگی بهره‌گیری از مباحث فصل‌ها

گرچه فصل‌ها و فعالیت‌ها به ترتیب مرتب شده‌اند، به‌تر است به نکته‌های راهنمای زیر توجه شود.

- انتخاب فعالیت مورد نظر: فعالیت‌ها در هر فصل به عنوان طیف گسترده و جامعی ارائه شده که به عنوان هر فصل مربوط است. در بالای هر پروژه، نامش

آمده تا کسی که به هر یک علاقه‌ی بیش‌تر دارد یا با ماهیت و بافت پروژه‌اش تناسب بیش‌تری دارد، آن را انتخاب کند.

• انتخاب و ترکیب: به‌طور کلی ساختن بخشی از تئاتر اتفاق نمی‌افتد مگر زمانی که فصل‌ها در کنار هم چیده شوند. هنگامی که پروژه‌ای می‌سازید، شاید لازم باشد فصل‌ها را پس و پیش کنید. فصل‌ها را مانند فهرستی ثابت و قطعی در نظر نگیرید؛ بل که آن‌ها را آسان و راحت بررسی کنید و بر اساس نیازتان، هر یک را که مناسب‌تر است، انتخاب کنید.

• به کارگیری خلاقیت فردی: همه‌ی فعالیت‌های این کتاب به منظور یک «راهنمای الهام‌بخش» و برخلاف «فرمول ماشینی»ست. اگر پی می‌برید که فعالیت‌های طرح‌ریزی شده‌تان الهام‌بخش بوده‌اند، پس به آن‌ها اعتماد کنید و با آن‌ها پیش روید. اگر حس می‌کنید بی‌میل‌اید، دوباره به کتاب بازگردید. اگر کتاب واقعا برای‌تان سودمند است، پس زمانی می‌آید که می‌توانید آن را کنار بگذارید. امیدوار باشید این کتاب، راهنمای خوب و مطمئنی برای شما خواهد بود؛ ولی راهنمایی‌ها، هرگز نباید حیاتی و ضروری دانسته شوند!

پاس داشت

این کتاب قطعاً نمی‌توانست بدون کار، انرژی، شور و شوق، هوش و ذکاوت و خلاقیت جوانان و بازی‌گران نوجوان و هم‌کاران باتجربه‌شان نوشته شود. من با پروژه‌های پیوند روبه‌رو شدم. مجموعه‌ای از کارهای عملی این کتاب از بافت پروژه‌های ارتباط جهانی ریشه گرفته و تا زمان چاپ این کتاب، ۴۸ گروه از اطراف جهان و صدها هزار شرکت‌کننده دیگر در آن حضور داشته‌اند. پروژه‌های دیگر هم که اهمیت کم‌تری ندارد، حتی اگر از نظر بعد و مقیاس کوچک‌تر باشد، نیاز به کاری بسیار دارند. از همه‌ی کسانی که مرا در پدیداری این کتاب یاری داده‌اند، بسیار سپاس‌گزارم؛ به‌ویژه از همه‌ی کسانی که وقت‌شان را صرف کردند و در گردآوری منابع این کتاب به من یاری کرده‌اند (بازی‌گران نوجوان، جوانان، معلمان و رهبران گروه، مدیران پروژه و دست‌یاران هنری).

پیشاپیش بسیار عذر می‌خواهم اگر در یادآوری نام کسی از این گروه بزرگ که مرا در این کار یاری داده‌اند، کوتاهی شده؛ سکان آلفیلا، الین ادورنو، ادل السالوم، شبینا اسلام، اناندا برید، الیوان واش، جیمی دیوید، هانی ام. دبرین راجاگوپل، زک دودو، تیرس دون کاسن، تیری گمز، فلیپ گونزالو، پائول هریتج، امالوس ایگبرس، پائول جیمز، میکائیل حاج، سنجی کومر، دبورا لندیم، جان مک‌گریت، هستی مالکولم سان، ویکتور پور فیریو، الن ریاردسون، جوا آندر داروچا، جولیا سامولتز، فابیر سانتوز، سام اسکات، سیمون شرکی، اسیت شارما، کلوریا اسپنسر، مارتین استنک، برایان تلبی، دیانا تورنتو، جلویا تورپین، نیل ورنی، جولی ورد، سانی ورای، راشل یتس، مدنی یونس.